خبر

۱۳ درصد مدارس کشور نیازمند مقاوم‌سازی

حمیدرضا خان‌محمدی، رئیس سازمان نوسازی، توسعه و تجهیز مدارس بیان کرد: ۱۳ درصد مدارس کشور نیازمند مقاوم‌سازی و بهسازی هستند که با تدبیر و برنامه‌ریزی مناسب در تلاش هستیم در این حوزه اقدامات مؤثری انجام دهیم.
وی تصریح کرد: در شهرهای بزرگ و مهاجرپذیر وضعیت مدارسی که نیاز به تخریب و بازسازی داشته یا از محل مقاوم‌سازی و بهسازی باید ترمیم شوند، بیش از گذشته احساس می‌شود و ما طرحی را آماده کردیم که با همکاری دولت و مجلس می‌توان با تأمین اعتبار مورد نیاز در این زمینه بتوان حرکتی مؤثر انجام داد.

ترخیص فوری ۲۰۰ هزار سرم از بندر شهید رجایی

مجتبی قهرمانی، رئیس‌کل دادگستری هرمزگان گفت: با توجه به اخبار مربوط به کمبود سرم در مراکز درمانی و داروخانه‌های برخی از استان‌ها و درخواست صاحبان کالا برای ترخیص محموله بزرگ سرم موجود در بندر شهید رجایی بندرعباس، در راستای اجرای دستور رئیس قوه قضاییه مبنی بر ورود دستگاه قضایی به مسأله کمبود دارو و کمک به دولت در امر کنترل بازار دستور ویژه قضایی برای ترخیص فوری محموله ۲۰۰ هزار عددی سرم صادر شد و در نتیجه آن، محموله مذکور برای تأمین نیاز کشور به استان‌های مختلف ارسال شد.

کشت گلخانه‌ای، بهترین حافظ منابع آبی

سوء مدیریت‌ها و برداشت بی‌رویه آب برای کشاورزی، توسعه گلخانه‌ای را با مشکل مواجه کرده است

سجاد مرسلی
گروه ایران

هنوز معلوم نیست که واقعا بحرانی به نام «آب» وجود دارد یا نه. براساس گزارش‌ها و آمارهای رسمی بخش اعظمی از آب کشور برای تولید محصولات مختلف کشاورزی مصرف می‌شود. برای دانستن عمق فاجعه خوب است بدانیم ۹۰ درصد آب مصرفی به کشاورزی تعلق دارد که ۸۰ درصد همین آب به دلیل کشت سنتی هدر می‌رود. با این تفاسیر و در حالی که سال‌هاست در مورد راهکارهای حفظ منابع آبی صحبت و توسعه کشت‌های گلخانه‌ای به عنوان بهترین و پیشرفته‌ترین روش مطرح می‌شود، اما هنوز سازمان ونهادی تصمیم ندارد که به صورت ویژه وارد عمل شود و با حفظ منابع آب باقی‌مانده، از وقوع معضلات بعدی جلوگیری کند.

آن طور که مسئولان اعلام کرده‌اند که تهران رتبه نخست در میزان مساحت و تولیدات گلخانه‌ای کشور را به خود اختصاص داده است.
این خبر می‌تواند خوب باشد اما در شرایطی که بسیاری از استان‌های کشور از کم آبی به شدت در مضیقه هستند باید برنامه ویژه‌ای در دستور کار قرار گیرد تا هر چه سریع‌تر نسخه نجات بخشی برای کشاورزی و تولید محصول و به تبع آن اشتغال و جلوگیری از مهاجرت‌ها ارائه شود. چندی پیش سرپرست سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی استان تهران با تاکید بر این‌که افزایش کمی و کیفی تولیدات کشاورزی یکی از اهداف محوری در برنامه‌های توسعه اقتصادی کشور است، گفت: «اجرای این برنامه با استفاده مطلوب و اصولی از منابع و امکانات و به‌کارگیری شیوه‌های نوین تولید محصولات امکان‌پذیر است و به منظور تحقق این هدف سهم و رتبه استان‌ها بر اساس شاخص‌ها و متغیرهای مهم کشاورزی توسط مرکز آمار ایران تهیه شده است.»
شهرام عدالتی از رتبه نخست استان تهران در میزان مساحت و تولیدات گلخانه‌ای در کشور خبر داد و افزود: «بر این اساس تهران با وجود سهم ۰/۸ درصدی از مساحت خاکی کشور، با سهم ۶/۴ درصدی از تامین ارزش‌افزوده بخش کشاورزی در رتبه پنجم کشور قرار دارد.» به گفته این مسئول، با ۲۰/۷ درصد از مساحت گلخانه‌ها ۳۰/۴ درصد تولیدات گلخانه‌ای کشور مربوط به استان تهران است. در حقیقت تهران با سهم ۳۶/۴ درصدی بیشترین سهم را در تولید گل و گیاه زینتی در گلخانه‌های کشور به خود اختصاص داده و با سهم ۲۰/۷ درصدی در تولید قارچ خوراکی در رتبه نخست کشور قرار دارد. پس از آن، البرز و اصفهان با ۱۸/۱ و ۹ درصد در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

تهران با وجود سهم ۰/۸ درصدی از مساحت خاکی کشور، با سهم ۶/۴ درصدی از تامین ارزش‌افزوده بخش کشاورزی در رتبه پنجم کشور قرار دارد

ردپای سوءمدیریت‌ها در بحران آب

کمی آنطرف‌تر یعنی در خراسان رضوی که دارای اقلیمی خشک و نیمه خشک است از سال ۹۲ تا ۹۸ فقط ۲۷۰ هکتار به اراضی کشت گلخانه‌ای آن افزوده شده و توسعه ضعیف کشت گلخانه‌ای در این مدت جایگاه آن را از استان ششم به دهم در سطح زیر کشت گلخانه‌ای کشور تقلیل داد.
این بی‌توجهی‌ها در شرایطی رقم می‌خورد که در دهه ۴۰ بحث ممنوعه شدن دشت‌های این منطقه مطرح شد. اما در چند دهه اخیر و با سوءمدیریت‌ها و صدور پروانه برای حفر چاه‌های جدید از یک‌سو وحفر چاه‌های غیرمجاز و برداشت از دشت‌های ممنوعه از سوی دیگر وضعیت استان را به حالت بحرانی رسانده است. به طوری که از ۳۷ دشت، وضعیت ۳۴ دشت بحرانی شده و میزان کسری مخازن آب‌های زیرزمینی خراسان رضوی به بیش از یک میلیارد متر مکعب رسیده است.

بهای سنگین اول شدن

از آنجا که بخش عمده‌ای از اقتصاد استان‌ها بر محور کشاورزی استوار است، هر کدام از آنها با کشت یک یا چند محصول حرف‌های زیادی برای گفتن داشته و حتی به عنوان قطب تولید مطرح هستند.
همین امر نشان می‌دهد اگر کشت گلخانه‌ای در دستور کار قرار داشته باشد، می‌توان تحولی بزرگ در عرصه کشاورزی استان‌ها به وجود آورد.
در همین راستا در بخش مرکزی ایران، فارس از جمله استان‌هایی است که در تولید برخی محصولات مانند گندم و مرکبات جایگاه ویژه‌ای دارد. اما تبدیل شدن فارس به قطب تولید چند محصول بهای سنگینی به قیمت برداشت بی‌رویه آب از دشت‌هایش داشته و حالا به دلیل خالی شدن این مخازن، فرونشست‌ها به معضلی بزرگ تبدیل شده است.

آب نیست، گلخانه هم نیست

در چند دهه اخیر به دلیل برداشت بی‌رویه از آب‌های زیرزمینی شاهد ایجاد بحران‌های بسیاری از جمله فرونشست، خشک شدن تالاب‌ها و معضلات دیگر بوده‌ایم. به گونه‌ای که شرایط برای ورود اقلیم کویر به چند استان از جمله فارس مهیا شد و هم اکنون بسیاری از مناطق ایران درگیر خشکسالی شدید است.
شاید دیگر وقت آن رسیده باشد که سیستم کشاورزی تغییر کند و با بهره‌گیری از روش‌های نوین علاوه بر حفظ منابع آبی، تولید بیشتری را مساحت کمتر تجربه کنیم.
نماینده مردم شیراز و زرقان در مجلس شورای اسلامی با اشاره به وضعیت نامناسب سطوح گلخانه‌ای در فارس می‌گوید: «بر اساس آمار و اطلاعاتی که وزارت جهادکشاورزی اعلام کرده سهم این استان در سطوح گلخانه‌ای بسیار کم و حتی از برخی استان‌های همجوار مانند اصفهان، کرمان و یزد هم پایین‌تر است.»
جعفر قادری با بیان این‌که بیشترین آب مورد نیاز کشاورزی از آبهای زیرزمینی به دست می‌آید، ادامه می‌دهد: «طی چند سال گذشته به دلیل برداشت‌های بی‌رویه سطح آب‌های زیرزمینی در استان افت زیادی پیدا کرد به گونه‌ای که در حال حاضر برداشت آب در بسیاری از دشت‌های استان ممنوع شده و قابل تامل است که چرا در استانی که آب عامل محدود کننده رشد کمی کشاورزی به شمار می‌رود آمار تعداد گلخانه‌ها و سطح زیر کشت محصولات گلخانه‌ای بسیار کم است.»
این مسئول سطح زیر کشت گلخانه‌ای در استان فارس را حدودا ۶۰۰ هکتار اعلام کرده و تصریح می‌کند: «مصرف آب در کشاورزی سنتی بسیار زیاد است از این رو ضرورت دارد استان فارس هم مانند سایر استان‌ها به سمت کشاورزی نوین یا همان کشت گلخانه‌ای حرکت کند که متاسفانه طی چند سال گذشته اینگونه نبوده است.»

یادداشت

رقابت انسان و طبیعت برای از بین بردن مراتع

سیداحمد هاشمی‌اشکا

مراتع از جمله منابع مهم ایران به شمار می‌آیند که با از بین‌رفتن آنها بسیاری از مشاغل و صنایع نیز محو می‌شوند. در تعریف عمومی به زمینی که در آن تاکنون هیچ زراعتی انجام نشده است مرتع می‌گویند. این جمله به آن معنی است که این زمین تاکنون شخم زده نشده، بذری کاشته نشده و به صورت کلی به دست انسان تغییری در آن ایجاد نشده است. در این زمین‌ها در فصل بهار، برخی گیاهان به صورت خودرو می‌رویند که پوشش گیاهی را تشکیل می‌دهند.
مراتع معمولا در دامنه و ارتفاعات کوه‌ها وجود دارند. در گذشته مراتعی در زمین‌های صاف و مسطح وجود داشتند اما این روزها این‌گونه مراتع کمتر دیده می‌شود و اکثر آنها به دلایل مختلف از بین رفته است.
در خرابی وضع مراتع ایران، تنها انسان با چرای بی‌رویه احشام و شهرک‌سازی و کشت و زراعت و دیگر اقدامات مقصر نیست، بلکه در بسیاری از موارد شرایط طبیعی نیز عاملی برای از بین‌رفتن این منابع هستند.
از عوامل طبیعی مؤثر در تخریب مراتع می‌توان به آب و هوا و اثر گرما و تبخیر و باد شدید اشاره کرد.
وقتی از مراتع ایران می‌گوییم، نباید چنین تصور شود که در همه استان‌ها می‌توان مرتعی عالی یافت زیرا برای به وجود آمدن مراتع خوب، هوای معتدل و باران کافی لازم است و این شرایط فقط در قسمت‌های محدودی از کشور ما فراهم است. کمبود و نا منظم بودن بارندگی‌ها اجازه بوجود آمدن مراتع مناسب را نمی‌دهند این در حالی است که سطح وسیعی از ایران را مناطق خشک و بیابانی تشکیل می‌دهد که در برخی نقاط، متوسط بارندگی سالانه حتی از ۵۰ میلی‌متر نیز بالاتر نمی‌رود.
در مناطق خشک و بیابانی، نه‌تنها میزان بارندگی کم است بلکه توزیع آن نیز نامناسب است؛ به این معنی که ممکن است در طول سال یا سال‌ها اصلا بارانی نبارد.
در چنین شرایطی نمی‌توان حتی انتظار مراتع نامرغوب را هم داشت، چه برسد به مراتع مرغوب.
با این اوصاف باید گفت فقط در سطح بسیار محدودی از کشور مثل شمال، شمال غرب، شمال شرق و برخی نقاط دیگر باران نسبتا زیاد و منظمی می‌بارد و می‌توان مراتع پرباری را دید. بنابراین قسمت اعظم کشور از بارندگی کافی و به‌موقع برخوردار نیست و از علل فقر و خراب بودن وضع مراتع، همین ناکافی‌بودن میزان بارش‌ها و توزیع نامطلوب آن و خشک‌بودن هواست.
در کنار این عامل، گرما و تبخیر شدید به خصوص در فصل تابستان نیز می‌تواند از به‌وجود آمدن مراتع جلوگیری کند.
در سطح وسیعی از مناطق خشک و همچنین مراتعی که در نقاط پست واقع شده است، شدت گرما اغلب مانع از رشد و نمو بسیاری از گیاهان می‌شود. شدت تبخیر، آب قابل دسترس گیاه را کاهش می‌دهد و موجب پژمردگی و رکود فعالیت‌های حیاتی بیشتر می‌گردد.
پس در شرایطی که طبیعت خودش می‌تواند مراتع را ایجاد یا آن را از بین ببرد، این خیلی ناجوانمردانه است که انسان‌ها هم با اقدامات مختلف هیزم در این آتش ریخته و سرعت از بین‌رفتن مراتع را بالا ببرند.

حل سودوکو ۴۲۶۹

۶	۳	۹	۴	۷	۵	۱	۸	۲
۵	۸	۴	۱	۹	۲	۳	۶	۷
۲	۷	۱	۸	۶	۳	۵	۴	۹
۱	۴	۳	۷	۲	۹	۶	۵	۸
۸	۵	۲	۶	۳	۴	۹	۷	۱
۹	۶	۷	۵	۱	۸	۲	۳	۴
۷	۹	۵	۲	۴	۶	۸	۱	۳
۳	۱	۸	۹	۵	۷	۴	۲	۶
۴	۲	۶	۳	۸	۱	۷	۹	۵

۹	۷	۱	۲	۶	۵	۳	۸	۴
۶	۳	۲	۴	۷	۸	۹	۱	۵
۵	۸	۴	۱	۳	۹	۲	۶	۷
۳	۲	۵	۷	۸	۶	۱	۴	۹
۸	۴	۹	۳	۲	۱	۵	۷	۶
۱	۶	۷	۹	۵	۴	۸	۲	۳
۴	۵	۶	۸	۹	۲	۷	۳	۱
۷	۹	۸	۶	۱	۳	۴	۵	۲
۲	۱	۳	۵	۴	۷	۶	۹	۸

۲	۷	۹	۶	۲	۴			
۱	۵	۳	۹	۷	۵			
۶	۸	۴	۳	۸	۱			
۹	۸	۱	۷	۳	۵			
۳	۱	۶	۸	۲	۷			
۴	۹	۲	۴	۹	۲			
۸	۴	۱	۳	۸	۱			
۵	۲	۷	۶	۱	۳	۲	۷	۵
۸	۴	۹	۷	۲	۵	۳	۶	۱
۱	۶	۷	۵	۳	۸	۴	۹	۲
۳	۹	۲	۴	۶	۷	۸	۱	۵
۶	۲	۴	۸	۹	۱	۷	۳	۶
۴	۹	۵	۷	۶	۱	۸	۲	۳
۷	۳	۱	۲	۴	۶	۹	۵	۸
۲	۱	۶	۸	۹	۵	۳	۴	۷

برای حل جدول اعداد باید در هر مربع کوچک‌تر ۳ در ۳ هیچ عدد تکراری وجود نداشته باشد.
همچنین هیچ عددی در یک سطر یا ستون مربع بزرگ ۹ در ۹ تکرار نشده باشد.

سودوکو ۴۲۷۰

								۱
			۶	۵	۸		۳	
	۸	۹				۶		
۹			۴		۷		۸	
			۳		۹			۶
	۱		۵		۶			۲
		۱				۵	۲	
				۹	۴			
			۹					
			۱					
			۵		۶			
				۴	۶			
			۹			۵		
						۳		
			۵	۲	۱		۴	
					۹		۵	
			۴	۱				۷

۵				۱	۲			
	۷		۵			۸		
		۶				۵		
	۹		۸	۲	۱		۶	
	۳						۱	
	۱		۴	۵	۳		۸	
		۷				۳		
		۸			۶		۴	
			۳	۸				۶
								۳
			۲	۸	۳		۷	
	۸	۳				۴		
۷			۴		۲		۱	
۶			۷		۸			۴
	۱		۳		۹			۵
		۵				۶	۴	
	۹		۸	۷	۴			
۳								

گذر

طبیعت در محاصره آلاینده‌ها

حوریه ملکی
گروه ایران

چند روزی است که هوای آلوده در اکثر استان‌های کشور، نفس شهروندان را به شماره انداخته و با تعطیل کردن مدارس، قدرت دوباره خود را برای مختل کردن امور روزانه به رخ کشیده است اما آلودگی‌ها فقط به هوا منتهی نمی‌شود. در عصر حاضر آن‌قدر آلاینده وجود دارد که شاید رهایی از همه آنها به‌صورت همزمان مقدور نباشد.

راه تنفس بسته است

آلودگی هوا به شکل ذرات معلق و حتی گرد و غبار یا گازهای گلخانه‌ای مثل دی اکسیدکربن یا بخارات دیگر نمایان می‌شود و حذف آنها آن‌قدر مشکل است که انسان‌ها ترجیح می‌دهند هیچ وقت به آن فکر نکنند. غلظت آلاینده‌های هوا ناشی از سوخت‌های صنعتی، خانگی و خودروها همچنین آتش‌سوزی جنگل، فوران آتشفشانی، فرسایش خاک خشک و سایر منابع طبیعی بروز می‌کند.

مرگ حیات در آب

آلودگی آب یکی دیگر از انواع آلودگی است که یا ناشی از مواد شیمیایی، و ذرات ریز است یا ناشی از باکتری‌هایی است که باعث کاهش کیفیت و خلوص آب می‌شوند. هرگونه تغییر فیزیکی، شیمیایی و بیولوژیکی در این مایع به‌گونه‌ای که پیامدهای مضری برای انسان، حیوانات، گیاهان و سایر موجودات داشته باشد به عنوان آلودگی آب شناخته می‌شود.
آلودگی آب می‌تواند در اقیانوس‌ها، رودخانه‌ها، دریاچه‌ها و مخازن زیرزمینی رخ دهد.
افزایش رسوبات حاصل از فرسایش خاک، دفع و تخلیه نامناسب زباله، آسیب‌های جدی زباله به محیط زیست، آبشویی آلودگی خاک و پوسیدگی مواد آلی در منابع آب از جمله عوامل آلوده کننده منابع آبی هستند.

زباله‌ها در حلق خاک

آلودگی خاک یا زمین که مانع رشد طبیعی گیاهان و برهم خوردن تعادل زمین می‌شود، یکی دیگر از معضلات دنیای امروز است. آلودگی خاک می‌تواند در زمین‌هایی باشد که برای کشت، سکونت یا به‌عنوان منطقه حفاظت شده حیات وحش مورد استفاده قرار می‌گیرند. برخی آلودگی‌های خاک مانند ایجاد محل‌های دفن زباله عمدی است اما بخش عمده‌ای از آلودگی خاک و زمین تصادفی است و می‌تواند اثرات گسترده‌ای داشته باشد. از منابع آلودگی خاک می‌توان به زباله‌های خطرناک و پسماندهای خانگی و سرریزهای فاضلاب، شیوه‌های کشاورزی ناپایدار مانند استفاده زیاد از سموم دفع آفات غیر آلی، استخراج معادن، جنگل زدایی و سایر اقدامات تخریبی اشاره کرد.

صداهای گوشخراش

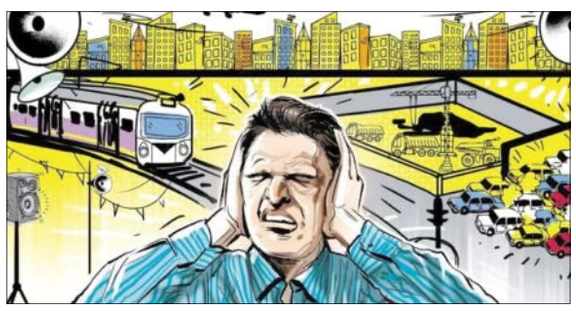

آلودگی صوتی هم نوع جدیدی از آلاینده‌ها در عصر حاضر است که به سطوح نامطلوب نویز و صوت ناشی از فعالیت‌های انسانی که باعث اختلال در استاندارد زندگی در منطقه متأثر از این موارد می‌شود، اشاره دارد. بر همین اساس ترافیک جاده ای، فرودگاه‌ها، راه‌آهن، کارخانه‌های تولیدی، ساخت و ساز یا تخریب و حتی کنسرت‌ها در این فهرست قرار دارند. برخی تأثیرات آلودگی صوتی ممکن است موقتی باشد در حالی که برخی دیگر دائمی هستند.